

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3745/23
18.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Маје Чогурић, председника већа Миленије Петричевић и Јасне Лозук, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Укропина, адвокат из Новог Сада, Максима Горког 48, против тужене Републике Србије – Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 74/22 од 28.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 18.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Републике Србије – Министарства правде и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 74/22 од 28.02.2023. године у ставовима првом и трећем изреке.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу на име рехабилитационог обештећења накнади нематеријалну штету у износу од 500.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 28.02.2023. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да су обавезе тужену да тужиоцу на име рахабилитационог обештећења накнади нематеријалну штету у износу преко досуђеног износа од 500.000,00 динара, а до траженог износа од још 700.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 08.04.2021. године па до коначне исплате, као и законску затезну камату на досуђени износ од 500.000,00 динара почев од 08.04.2021. године закључно са 27.02.2023. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 74.850,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана када се стекну услови за извршење пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде, тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући је у ставовима првом и трећем изреке из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку. Жалбене разлоге је образложила и жалбени предлог изнела.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужене није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно наводима у жалби, није учињена ни битна повреда из тачке 12. исте законске одредбе, будући да побијана пресуда садржи јасне и непротивречне разлоге о свим одлучним чињеницама које произилазе из садржине изведених доказа, па се законитост и правилност побијане пресуде са сигурношћу могу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Вишег суда у Новом Саду Рех 132/2013 од 04.02.2014. године усвојен је захтев за рехабилитацију пок. ББ, бившег из ... и утврђено је да су пресуда Војног суда у Београду број 806/52 од 28.03.1952. године и пресуда Врховног војног суда II број 846/52 од 07.06.1952. године ништаве у целости, почев од дана њиховог доношења, као и да су ништаве све правне последице наведених пресуда. Исто решење је постало правноснажно дана 10.04.2014. године. Тужилац је дана 08.04.2021. године поднео захтев за рехабилитационо обештећење Комисији за рехабилитационо обештећење ради накнаде нематеријалне штете због одрастања без родитељског старања у складу са чланом 26. Закона о рехабилитацији, имајући у виду да је отац тужиоца пок. ББ лишен слободе и држан у затвору и логору у периоду од 20.12.1951. године до 20.06.1956. године. Тужилац је рођен ...1950. године и имао је годину и по дана у време када је његов отац лишен слободе.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилном применом материјалног права, одредбе члана 7. став 1. тачка 5, члан 26. став 3, члан 30. став 2. и члан 27. Закона о рехабилитацији ("Службени гласник РС", бр.92/11), првостепени суд је правилно закључио да тужиоцу припада право на рехабилитационо обештећење у виду накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због лишења слободе његовог оца пок. ББ.

Одлучујући о висини правичне накнаде суд је правилно применио одредбу члана 200. Закона о облигационим односима – ЗОО када је тужиоцу досудио износ од 500.000,00 динара, ценећи све релевантне критеријуме и околности конкретног случаја, и то чињеницу да је тужилац имао једну и по годину у време лишења слободе његовог оца, што је за последицу имало да је у периоду тада до пете година живота, био лишен родитељског старања као и погоршане услове живота. На досуђени износ накнаде тужиоцу је првостепени суд правилно досудио законску затезну камату од дана доношења првостепене пресуде у смислу одредбе члана 189. и 277. ЗОО и сходно томе одбио тужбени захтев тужиоца за исплату законске затезне камате почев од 08.04.2021. године па до дана пресуђења.

Апелациони суд у Београду је оценио да је првостепени суд потпуно и правилно

утврдио чињенично стање применом одредбе члана 8. ЗПП и да је на овако утврђено чињенично стање правилно применио материјално право како у погледу основа тужбеног захтева, а што тужена није ни спорила у току поступка, тако и у односу на висину тужбеног захтева, дајући за своју одлуку довољне и јасне разлоге које прихвата и другостепени суд. Наводима жалбе тужене не указује се на конкретне пропусте у чињеничном утврђењу, већ се заправо оспорава правилност примене материјалног права приликом одмеравања висине правичне накнаде.

Супротно жалбеним наводима тужене, да је новчана накнада превисоко одмерена, досуђени износ представља правичну новчану накнаду и адекватну сатисфакцију тужиоцу за душевне болове које је претрпео. Новчана накнада нематеријалне штете, у смислу одредбе члана 200. ЗОО има за циљ да се њоме уравнотежи поремећај у психичкој сфери оштећеног лица коме се омогућава да досуђеним новчаним износом себи приушти одређена материјална добра и тако донекле лакше савлада трпљења проузрокована штетним догађајем. Имајући у виду све околности конкретног случаја, да је покојни отац тужиоца био лишен слободе 1951. године, да је у том моменту тужилац имао једну и по годину и да је од раног детињства одрастао без очевог старања, љубави и заштите, да је све ово утицало и на погоршане услове живота тужиоца, а ценећи и дужину чекања на сатисфакцију, суд је правилно одмерио правичну новчану накнаду. Душевни болови тужиоца су несумњиви и не могу бити отклоњени новчаном накнадом у било ком износу, али досуђени износ, уз сатисфакцију због одлуке о рехабилитацији његовог оца, представља правично и одговарајуће задовољење тужиоцу за његова трпљења.

Неосновано се жалбом указује да првостепени суд није имао у виду да је Закон о рехабилитацији дефинисао рехабилитацију првенствено као меру ублажавања последица осуђиваности, што подразумева укидање осуде, њених последица и да накнада штете представља један од начина ублажавања последица осуђености, а не начин да се њоме погодује материјалним тежњама. Првостепени суд је супротно жалбеним наводима, управо поступио у складу са одредбом члана 200. став 2. ЗОО и у конкретном случају, при одмеравању висине накнаде ценио све битне чињенице од значаја за висину правичне накнаде коју је одмерио у складу са циљем коме она служи, па се досуђеним износима не погодује тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде.

Поред наведеног, на правилност првостепене пресуде није од утицаја ни жалбени навод тужене да суд није узео у обзир одлуку Комисије за рехабилитационо обештећење, јер она ни на који начин не може утицати на судску одлуку. Тужилац је био овлашћен да не прихвати понуђену накнаду сматрајући је прениском и да се обрати суду да он одмери правичну новчану накнаду, што је суд и учинио правилном применом одредбе члана 200. ЗОО имајући у виду све околности конкретног случаја и сврху којој служи накнада.

Приликом одлучивања о основаности жалбе, односно законитости и правилности првостепене пресуде, другостепени суд је ценио и остале наводе, али их у смислу члана 396. став 1. ЗПП није посебно образлагао, будући да не могу довести до другачије одлуке у овој парници.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је одбио жалбу тужене као

неосновану и потврдио првостепену пресуду у побијаном делу, одлучујући као у изреци ове пресуде, применом члана 390. ЗПП.

Потврђено је и решење о трошковима поступка применом члана 401. тачка 2. ЗПП, јер је донето правилном применом одредби члана 150,153 и 154. ЗПП, а трошкови су обрачунати применом Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, с обзиром на исход спора и постигнут успех странака.

**Председник већа-судија,
Маја Чогурић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић